

ΑΡΗΣ ΣΤΟΥΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Σκάνδαλον και χρέος

Αρης Στουγιαννίδης

ΑΕΝΑΟΝ

1/1/2015

Σκάνδαλον και χρέος

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΑΠΟ ΤΟ ΛΗΜΜΑ «ΔΙΑΠΟΜΠΕΥΣΗ»

Σημασία

Σκάνδαλο στα αρχαία ελληνικά σημαίνει εμπόδιο, παγίδα . Βλ. [Υπογλώσσιο 51](#) και «[Μας την έχουσε στημένη](#)»

Σήμερα έχει μόνο μεταφορική σημασία και σημαίνει προσβολή, το αποτέλεσμα μιας δράσης που, όταν γίνει δημοσία, προκαλεί διαταραχή της δημόσιας ηθικής ευαισθησίας, κυρίως σε θέματα σεξ, χρημάτων, και άσκησης της εξουσίας.

Η πέτρα το σκανδάλου.

Σήμερα πέτρα του σκανδάλου λέμε κάποιον, ή κάτι που αποτελεί την αφορμή και αιτία της δημιουργίας ενός σκανδάλου.

Παλαιότερα τα πράγματα ήταν διαφορετικά

Eb41

Η πέτρα του σκανδάλου ήταν μια πέτρα στημένη στην αρχαία Ρώμη, στην οποία ήταν σκαλισμένη η μορφή ενός λιονταριού όπου βύζανε, όπου καθίζαν γυμνούς αυτούς που δεν εξοφλούσαν τα χρέη τους ή όταν πτώχευαν και δεν πλήρωναν τους πιστωτές τους. Υποχρεωνόντουσαν να φωνάζουν δυνατά **cedo bona** ή **cedo bonis** και να σηκώνονται και να κάθονται τρεις συνεχείς φορές πάνω στην πέτρα.

Αυτή η φόρμουλα αντικαταστάθηκε από τον Ιούλιο Καίσαρα με ένα άρθρο στην Δωδεκάδελτο, στο οποίο οι μη ικανοποιούμενοι πιστωτές δικαιούνται να σκοτώσουν ή να υποδουλώσουν τους οφειλέτες τους, ή να τους υποβάλουν κάποια σωματική τιμωρία.

Κατάλοιπο της συνήθειας η πέτρας του σκανδάλου στη Loggia del Porcellino στη Φλωρεντία (Firenze). Η ποινή ονομάζονταν *acculata* από το *culo* κώλος. Εδώ, ο Δικαστής, επιλέγοντας τις ώρες, όταν η αγορά ήταν γεμάτη, φώναζε δυνατά το όνομα του καταδικασθέντος και την αιτία για την ποινή, τότε του κατέβαζαν το παντελόνι του, τον άρπαζαν από τα χέρια και τα πόδια, τον ταρακουνούσαν δείχνοντας τα απόκρυφα του και, τέλος, μεταξύ των αστείων και σκωμμάτων από το πλήθος, τον έριχναν "*percutiendo lapidem culo nudo*", πάνω στην πέτρα με γυμνό κώλο.

Εικόνα, Κατάλοιπο της συνήθειας η πέτρας του σκανδάλου στη Loggia del Porcellino στη Φλωρεντία (Firenze).

Στο Ρίμινι, στη βεράντα του παλατιού Arengo μεταξύ των γραφείων των τραπεζιτών και συμβολαιογράφων όπου η δικαιοσύνη απενέμετο, υπήρχε μια μεγάλη πέτρα (Iapis magnum) όπου ο τιμωρούμενος όφειλε να κτυπήσει να τρεις φορές με τη βία τα γυμνά οπίσθιά του ουρλιάζοντας κάθε φορά : "cedo bona" (δίνω τα προϊόντα μου). Κατ' άλλους η διάρκεια και η επανάληψη ήταν συνάρτηση του ύψους του χρέους.

Τέτοιες πέτρες διαπόμπευσης υπάρχουν στο San Donato Val di Comino (Frosinone) , στο Rimini, , (Palazzo dell Arengo), στο Asti (Palazzo Comunale), στο Bergamo (Piazza Vecchia) , στο Milano (Piazza Mercanti) , στη Modena (Piazza Grande, Palazzo Comunale),

Μια διάταξη του 1420 όριζε ότι ο φταίχτης όφειλε να περιαχθεί τρεις φορές, επί τρία συνεχή Σάββατα με τρεις περιφορές το κάθε Σάββατο στο γύρο της πλατείας. Σαλπικτές έπρεπε να προηγούνται για να προκαλούν την προσοχή του κοινού. Στο τέλος κάθε περιφοράς όφειλε να καθίσει πάνω στην πέτρα του σκανδάλου με γυμνό τον κώλο. Η πέτρα ήταν επιμελώς πασαλειμμένη με νέφτι που προκαλούσε κάψιμο και ντροπή.

Πβλ. ΦΡ δεν στο δίνω που να χτυπάς τον κώλο σου κάτω.

Θα τον ξεβρακώσω =θα τον διαπομπεύσω, θα τον αποκαλύψω.

ξεβρακώνω [ksevrakóno] -ομαι Ρ1 : (οικ.) 1. βγάζω το βρακί, το παντελόνι ή την κιλότα κάποιου: Τον χτύπησαν και τον ξεβράκωσαν στη μέση του δρόμου. 2. (μτφ., λαϊκ.) α. αποκαλύπτω τις κρυφές προθέσεις, τις αδυναμίες ή τα ελαττώματα κάποιου, ξεγυμνώνω 2. β. (παθ.) αποκαλύπτω τον πραγματικό εαυτό μου και τις κρυφές, συνήθ. ανομολόγητες, επιθυμίες μου· εξευτελίζομαι.

Πρέπει να ξεβρακωθούμε για να το πληρώσουμε (επειδή ο τιμωρούμενος όφειλε και να πληρώσει τα χρωστούμενα). Δηλ. να πτωχεύσουμε.

Τρέχει σαν να του βάλανε νέφτι (μετά την πρώτη περιαγωγή).

Ο τιμωρημένος έτρεχε σαν τρελός να βρει χρήματα για να πληρώσει το χρέος για να αποφύγει το 2^ο και 3^ο επίχρισμα.